

Meerjarenplan Sociaal domein 2020-2023

Inhoud

1. Inleiding.....	3
Wat hebben inwoners en zorgverleners aan dit meerjarenplan sociaal domein?	3
2. Cliëntperspectief.....	4
3. Trends	5
4. Opgaven SOCIAAL DOMEIN.....	7
A. Bevorderen onderlinge betrokkenheid en deelname aan maatschappij	7
B. Verbeteren toegang en toeleiding en inzet naar meer preventief	9
C. Inzet voorzieningen verbeteren	13
D. Transformatie aanbod.....	14
5. Samenwerking.....	16
6. Communicatie.....	17
7. Financiële uitgangspunten: jaarplannen in begroting.....	20
8. Monitoring	21
Bijlage 1: afwegingskader.....	22
Bijlage 2. Positieve gezondheid, als vertrekpunt voor ons sociale perspectief	24
Bijlage 3 Begrippenlijst.....	25

1. Inleiding

Voor u ligt het meerjarenplan sociaal domein 2020-2023. Het meerjarenplan sociaal domein is een nadere uitwerking van het samenlevingsprogramma, de strategiekaart Samenleven in Molenlanden en de gemeentelijke begroting. We werken samen aan een samenleving waar iedereen kan meedoen en omkijkt naar elkaar. Dat is nodig in onze complexe samenleving waarin niet iedereen zonder ondersteuning kan meedoen. Er is een spanning tussen wat we willen en soms moeten in de zorg voor elkaar, en de mogelijkheden die we hebben, ervaren en aankunnen.

We begeven ons als gemeente in de samenleving en werken samen met de vele ketenpartners aan onze gezamenlijke opgaven. We zijn trots op onze netwerken en korte lijnen die we met onze ketenpartners hebben. Dit document is een richtinggevend document, maar is zeker niet in beton gegoten. Vanuit de rijksoverheid komen er steeds meer taken op gemeenten af. Ook zijn er niet-beïnvloedbare wetswijzigingen waar we als gemeente zijnde op moeten anticiperen. De samenleving, en in het bijzonder het sociaal domein, is continue in beweging en vraagt om een flexibele, dynamische werkwijze. De gemeente heeft hierin veelal een faciliterende rol, waar nodig initiëren we. We werken lokaal, dicht bij de inwoner en werken alleen regionaal als het meerwaarde heeft of een verplichting is.

We stellen geen specifieke beleidsplannen op voor afzonderlijke beleidsterreinen zoals Wmo en Volksgezondheid en voor maatschappelijke problemen zoals armoede en eenzaamheid. Wij willen ons juist richten op een integrale aanpak van de achterliggende problemen: op de pit. Wij denken dat het in samenhang aanpakken van de oorzaken grondiger en effectiever is dan de symptomen te bestrijden. In dit meerjarenplan zijn de achterliggende trends en ontwikkelingen voor het ontstaan van problemen beschreven om via integraal beleid tot een samenhangende aanpak te komen. Daar waar er specifieke

maatregelen gericht op afzonderlijke problemen nodig zijn, worden die uiteraard genomen. Een apart beleidsplan Wmo of het een lokaal gezondheidsbeleid worden niet opgesteld maar worden meegenomen in dit meerjarenplan.

Samen met onze ketenpartners is de missie tot stand gekomen die u door heel dit meerjarenplan heen kunt lezen:

“Gelijke kansen voor iedereen”: in onze samenleving zijn alle inwoners even belangrijk, telt iedereen mee en neemt iedereen naar eigen kunnen deel: een inclusieve samenleving.

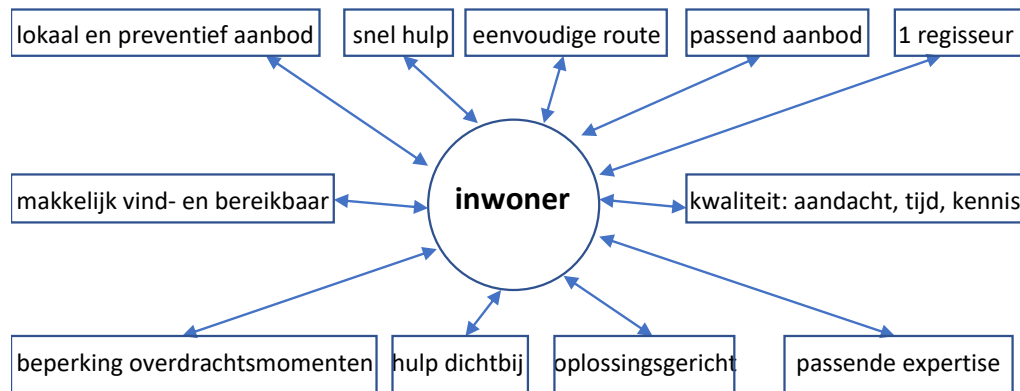
We richten ons op de hele mens in al zijn leefgebieden vanuit het principe van positieve gezondheid. Deze benadering van onze inwoners leidt tot een integrale aanpak op alle leefgebieden waarbij we uitgaan van de mogelijkheden en eigen regie in plaats van de beperkingen en onmogelijkheden.

Wat hebben inwoners en zorgverleners aan dit meerjarenplan sociaal domein?

Voor ons als gemeente is dit Meerjarenplan een opdracht: het laat zien wat ons te doen staat, waar onze prioriteiten liggen, het geeft houvast voor de komende jaren en maakt het straks mogelijk om terug te kijken. Hebben we gedaan wat we wilden? En wat is het effect geweest? Onze inwoners en alle betrokken verenigingen en partners kunnen in deze nota zien wat Molenlanden de komende vier jaar wil doen om hen waar nodig en mogelijk te ondersteunen om veilig en gezond te leven, met elkaar en voor elkaar. Daarom geen uitgebreide beschrijvingen van beleids- en andere kaders, maar concrete opgaven en acties. Dat past bij de korte lijnen die in onze gemeente zo goed werken, en bij de eigen kracht van onze inwoners en sociale netwerken.

2. Cliëntperspectief

Als we onze inwoners voorop stellen in onze manier van kijken en werken is het van groot belang inzichtelijk te hebben wat voor hen belangrijk is. Deze waarden zijn verwoord door onze ervaringsdeskundigen uit het sociaal team (zie verder).

Ontwikkelingen in het sociaal domein en te maken afwegingen worden primair afgezet tegen deze waarden. Andere kaders zijn:

1. Betaalbaarheid: de middelen die ingezet worden staan in redelijke verhouding tot het beoogde doel en effect en we kijken kritisch wat de reikwijdte van zorgplicht van de gemeente.
2. Efficiënt te organiseren: één gezin, één plan, één regisseur en voorkomen administratieve last en zware beheersingsinstrumenten die de professional hinderen in de directe hulp.

3. Aansluiten bij wat is en wat werkt: nieuwe structuurdiscussies alleen als dat vanuit de inhoud nodig is; leefwereld is leidend boven systeemwereld.
4. Benutten kracht van de samenleving en lokale netwerken: aansluiten bij de mogelijkheden van de inwoner en zijn omgeving.

Het is onze aanname dat als we in staat zijn om de toegang, zorg en ondersteuning zo dichtbij mogelijk in de directe leefomgeving te organiseren, er beter maatwerk geleverd kan worden en beter aangesloten kan worden bij de eigen mogelijkheden en het lokale aanbod en de lokale netwerken. Ook preventie en vroegsignalering is dan effectiever. Er kan beter aangesloten worden bij de kracht van de samenleving naast de eventuele professionele zorg.

3. Trends

Welke trends zijn van belang voor ons domein:

(“Een trend is de richting van een bepaalde ontwikkeling op langere termijn. Het kan ook de verwachte ontwikkeling zijn.” Een trend is niet (moeilijk) beïnvloedbaar.)

1. We zien in het algemeen dat welvaart en gezondheid toenemen, maar we zien tegelijkertijd dat de maatschappelijke achterstand van een kwetsbare groep mensen groter wordt. Er ontstaan grotere gezondheidsverschillen tussen groepen inwoners met een hoge(re) of lage(re) sociaal economische status. Het risico op uitval van inwoners met een laag sociaal economische status neemt toe, niet zozeer in grotere aantallen maar wel in complexiteit van problematiek. We zien ook vaker een opeenstapeling van gezondheids- én sociaal-financiële problemen bij deze groep.
2. We zien in toenemende mate dat onze inwoners een beroep doen op contact met zorgprofessionals, vooral onder de jeugd. De vraag om ondersteuning en begeleiding en de vraag om diagnostiek nemen toe. De redenen hiervoor zijn divers, enerzijds vragen inwoners om de beste zorg, dit zien we in ieder geval ook bij ouders die zorg hebben om hun kinderen, anderzijds is onze landelijke regelgeving mede veroorzaker omdat extra zorg en ondersteuning vaak pas kan worden ingezet als er een diagnose is. Door toenemende complexiteit van de maatschappij zien we meer zorgvragen en worden deze ook complexer. Het aantal jeugdbeschermingsmaatregelen en ook het aantal kinderen in het speciaal onderwijs is de afgelopen jaren toegenomen.
3. We hebben de komende 15 jaar te maken met een dubbele vergrijzing, de groep ouderen in onze gemeente wordt groter en de ouderen worden gemiddeld ook ouder. Gezondheidsrisico's nemen met het ouder worden toe, waarbij het gaat om sociale en fysieke en financiële

zelfredzaamheid. We zien een toenemende vraag naar ondersteuning op allerlei levensgebieden, gericht om het langer zelfstandig thuis wonen mogelijk te maken. Tegelijkertijd neemt ook de druk op mantelzorg en de vraag naar informele zorg toe. We zien dit bij de groep ouderen maar we zien dit ook in gezinnen waar een gezinslid chronisch ziek is of een langdurige beperking heeft. We zien ook dat de ruimte en draagkracht binnen huishoudens om mantelzorg te verlenen afneemt.

4. De extramuralisering, dat wil zeggen het verminderen van het aantal intramurale plaatsen voor mensen met een intensieve zorg- en begeleidingsbehoefte ingegeven door Rijksoverheid, gaat door. We zien door deze ontwikkeling een toenemende bijzondere woonvraag, voor ouderen maar ook voor jonge(re) inwoners met een begeleidingsbehoefte. Ook zien we vanuit deze doelgroepen zelf dat er meer vraag is naar zelfstandig (blijven) wonen. Daardoor is er een toename aan kwetsbare inwoners in de kernen die zorg en ondersteuning nodig hebben. Hierbij merken wij op dat de drempel om in aanmerking te komen voor opname (CIZ-indicatie) hoog is. Tegelijkertijd is er voor deze groep behoefte aan betaalbare woningen.
5. De verhouding tussen de overheid en inwoners verandert. In de huidige participatiesamenleving wordt van inwoners verwacht dat zij zoveel als mogelijk verantwoordelijkheid nemen voor hun eigen leven en hun omgeving. We zien tegelijkertijd dat mensen steeds meer hun eigen weg kiezen waar het gaat om het geloof, samenlevingsvorm, wonen, sporten en hierbij geen of minder bemoeienis van de overheid of anderszins verwachten. Deze twee ontwikkelingen vragen van ons een continue alertheid waar het gaat om de verantwoordelijkheden vanuit het sociaal domein en afstemming in de samenwerking (wie heeft welke rol) met onze inwoners en partners bij zoeken naar oplossingen én maatwerk en realiseren van voorzieningen en initiatieven.

6. De kosten voor zorg en ondersteuning stijgen. Diensten en voorzieningen worden duurder. Voor een deel zijn deze beïnvloedbaar, voor een deel ook niet. Ook de toenemende groep thuiswonenden met zorg- en ondersteuningsvragen en GGZ-problematiek is van invloed. De stijging van de kosten is van invloed op de zorg en ondersteuning die wij willen inzetten omdat de middelen schaars zijn en we daarom keuzes moeten maken.

Deze trends verbinden wij aan onze opgaven die in de eerste plaats zijn gebaseerd op de maatschappelijke behoeften.

4. Opgaven SOCIAAL DOMEIN

A. Bevorderen onderlinge betrokkenheid en deelname aan maatschappij

Dit valt samen te vatten in het begrip *sociale cohesie*. Inwoners zijn betrokken bij elkaar en ieder draagt naar vermogen bij aan de samenleving waardoor en zodat iedereen mee kan doen.

Dit past binnen de genoemde kaders: Efficiënt te organiseren, Aansluiten bij wat is en werkt, Benutten kracht van de samenleving en lokale netwerken.

Trends: stijgende kosten / vergroting achterstanden en uitval / dubbele vergrijzing en toename druk op mantelzorg

Bevorderen meedoen

We bevorderen deelnemen en bijdragen aan sociale contacten en activiteiten, werk, een zinvolle daginvulling o.a. door lokale participatieprojecten, Social Return On Investment, taal- en voorzieningen voor basisvaardigheden, en door een lokale dienstverlening, ondersteuning en voorzieningen dichtbij de inwoners en ingebed in de lokale netwerken.

- Bijdragen aan verbinding en ontmoeting, zelf- en samenredzaamheid door het faciliteren en subsidiëren van de Huizen van de Waard, de dorpskamers en de Stichting Welzijn en andere lokale activiteiten zoals Open Eettafels, zodat de onderlinge betrokkenheid van inwoners vergroot en in stand gehouden wordt.
- Aansluiten bij en faciliteren van inwonersinitiatieven, zoals de Rijdende Ruimte.
- Faciliteren met lokale partners van participatieprojecten zoals “Jij bent in beeld” waarin alle inwoners van heel Molenlanden met een grote afstand tot de arbeidsmarkt en ontwikkelmogelijkheden geholpen worden stappen op de

Participatieladder te maken en actief te zijn en naar vermogen deel te nemen en bij te dragen aan de samenleving door een zinvolle daginvulling. Daar ook in de gemeentelijke organisatie mogelijkheden voor creëren, zoals we dat ook van andere werkgevers en organisaties vragen.

- Versterken en vergroten van het aanbod van de bibliotheekvoorzieningen. Maken van een doorlopende leeslijn van 0 – 100-jarigen.
- Versterken van de basisvaardigheden voor laaggeletterden en vluchtelingen door een verbeterd lokaal aanbod van trainingen en cursussen e.d.
- Het toepassen van en toezien op Sociaal Return on Investment bij gemeentelijke aanbestedingen en investeringen.

Ondersteunen en ontlasten mantelzorgers om overbelasting te voorkomen.

Vooraf mantelzorgers die langdurig intensieve zorg leveren en mantelzorgers die geen hulp van anderen hebben, lopen het risico op overbelasting.

- Organiseren week van de mantelzorg in november (rondom landelijke dag van de mantelzorg)
- Bieden juiste scholing in samenspraak met MEE/Vivenz en Stichting Welzijn Molenlanden
- Realiseren steunpunt mantelzorg in nauw overleg met Stichting Welzijn Molenlanden
- Realiseren passend aanbod respijtvorzieningen en het praktisch ontsluiten van informatie met betrekking tot deze voorzieningen
- Inzet maatwerkvoorzieningen met betrekking tot respijtzorg/Huishoudelijke Ondersteuning voor mantelzorgers e.d.
- Inzetten op gelijkwaardige samenwerking tussen de informele zorg van mantelzorgers en de formele zorg van

beroepskrachten. Van de zorgaanbieders wordt verwacht de rol van de mantelzorgers van de zorgvrager mee te nemen. Informatie, advies, begeleiding, emotionele steun, educatie en praktische hulp zijn belangrijke ondersteuningsmiddelen voor de mantelzorger.

We stimuleren en faciliteren dat iedereen heeft toegang tot cultuur, omdat cultuur de maatschappelijke samenhang versterkt, bijdraagt aan het zelfbewustzijn en de creativiteit van inwoners en gezondheid en welbevinden bevordert. Door cultuureducatie en cultuurparticipatie brengen wij inwoners in contact met cultuur en realiseren we een culturele infrastructuur.

- Inventarisatie van huidige aanbod van culturele organisaties en activiteiten
- Formuleren cultuurbeleid (visie en ambities) voor Molenlanden
- Realiseren beleid en uitvoering van cultuureducatie (regeling “cultuureducatie met Kwaliteit”)
- Deelname aan toekomstige regeling “cultuurparticipatie”
- Stimuleren faciliteren amateurkunst (subsidiebeleid)

Verminderen van ervaren gevoel van eenzaamheid / armoede / laaggeletterdheid. Hierbij richten we ons op alle leeftijdsgroepen; eenzaamheid, armoede en laaggeletterdheid komt immers van jong tot oud voor.

- Versterken lokale netwerken
- Verkennen van oorzaken en problemen die eenzaamheid opleveren.
- Uitvoeren huisbezoek voor ouderen
- Vroegtijdige signalering van betalingsachterstanden
- Aanbieden van cursussen basisvaardigheden (taal, rekenen en digitaal)

Subsidiebeleid

We willen stimuleren dat inwoners en verenigingen maatschappelijke betrokken zijn en bijdragen aan de samenleving. Met subsidie, accommodatie, advies of samenwerking kan de gemeente initiatieven en organisaties ondersteunen en mede-mogelijk-maken. In de komende jaren gaan we het subsidiebeleid, in samenhang met het accommodatiebeleid en andere vormen van ondersteuning ontwikkelen.

- Opstellen van een Subsidiebeleidskader, een Algemene Subsidie Verordening en nadere regels
- Gesprekken voeren met alle verenigingen (draagvlak, haalbaarheid en concrete afspraken)
- Inrichting van het subsidieproces in de organisatie

Sportbeleid

Invulling geven aan de motie: Sportparel van het Groene Hart. De sporttak versterken met als belangrijke uitkomst: iedereen doet mee op zijn of haar niveau!

- Aanvragen gelden voor de sportimpuls (landelijke subsidiemogelijkheid)
- Opstellen van een Molenlands sportakkoord in samenwerking met voltallig sportaanbod+ zorg+ welzijn en onderwijs
- Beoordelen van de inzet van GIGA Molenlanden en keuze maken voor insteek vanaf 2021
- Deelnemen aan het opstellen van het Molenlands accommodatiebeleid
- Bemiddelen en adviseren bij accommodatie vraagstukken en plannen bij sportclubs

Uitrollen van het VN-verdrag handicap

Iedereen in de gemeente Molenlanden moet volwaardig deel kunnen nemen aan de samenleving. Doel van het VN-verdrag handicap is het bevorderen, beschermen en waarborgen van de mensenrechten van mensen met een beperking. Het VN-verdrag gaat over vele onderwerpen (denk aan bewustwording, toegankelijkheid, participatie, Wmo en arbeid).

- Bevorderen bewustwording inhoud VN-verdrag bij de ambtelijke organisatie
- Creëren bewustwording inhoud VN-verdrag bij inwoners
- Streven naar toegankelijke informatie in eenvoudig Nederlands Niveau B1 (project klare taal)
- Bevorderen fysieke toegankelijkheid (i.s.m. Bouwadviescommissie)
- Bevorderen toegankelijkheid (fysiek en sociaal) van sportvoorzieningen voor mensen met een beperking
- Versterken sociaal netwerk, eigen kracht: samenwerking informeel en formeel netwerk.
- Naast professionele ondersteuning is het belangrijk dat er informele netwerken zijn die ondersteuning kunnen bieden. Denk aan buurtgezinnen of Home-start. Dit soort mogelijkheden willen we graag verder verkennen en ontwikkelen.

B. Verbeteren toegang en toeleiding en inzet naar meer preventief

Waar de omvang en zwaarte van de uitval en problematiek toeneemt, wordt het des te belangrijker om er zo vroeg mogelijk bij te zijn met aanvullende zorg en ondersteuning. Dit om escalatie van problemen en inzet van zwaardere middelen te voorkomen. Dat

vergt samenwerking in de vroegsignalering en toeleiding en een laagdrempelige toegang.

Dit past binnen de genoemde kaders: Betaalbaarheid, Efficiënt te organiseren, Aansluiten bij wat is en werkt, Benutten kracht van de samenleving en lokale netwerken.

Trends: stijgende kosten / toenemend beroep op zorgprofessionals / verhouding overheid – partners-inwoners

Gezond en veilig opgroeien, omdat ieder kind recht heeft op een fijne jeugd.

- Jeugdgezondheidszorg (JGZ), de publieke gezondheidszorg voor kinderen en jeugdigen tot 18 jaar. Met ingang van 2020 verzorgt JongJGZ dit voor onze gemeente. Het doel van de JGZ is de gezondheid en sociale ontwikkeling van alle kinderen waarborgen waardoor zij zo gezond en veilig mogelijk kunnen opgroeien. Door middel van vroegsignalering en gezinsondersteunende aanpak in risicogezinnen wordt -ernstiger- problematiek voorkomen. De JGZ werkt conform het landelijk professioneel kader (LPK). Aanvullend hierop nemen wij een deel maatwerk af gericht op preventie, waaronder opvoedondersteuning en voorzorg. In het kader van de maatregelen Jeugdhulp zien we meer mogelijkheden voor de JGZ en willen we inzetten op intensievere samenwerking, meer opvoedondersteuning en meer voorzorg. Een voorbeeld hiervan is het project Kansrijke Start.
- De vaccinatiegraad is de afgelopen jaren gedaald in onze gemeente, deze trend zien we ook in de regio ZHZ en Nederland breed. In Molenlanden is de graad nu 89%. De WHO-norm is 95%. De GGD monitort dit en heeft in samenwerking met de gemeenten een Public health strategie vaccinatiegraad in Zuid-Holland Zuid opgesteld.

Onze inzet is om de vaccinatiegraad te verhogen naar een regionaal gemiddelde van 92% in 2023. Dit doen we door de public health strategie te faciliteren en actief bij te dragen aan publiciteit. Specifiek zetten wij voor Molenlanden in op het benaderen van lokale ketenpartners als sleutelpersonen als huisartsen, verloskundigen, kerken, kinderopvang, scholen, om vaccineren positief onder de aandacht te brengen.

- Landelijk is een trend zichtbaar van een toename van druk op jongeren en jong volwassenen. Jongeren hebben meer kans op druk en stress en daarmee op uitval wat zich kan uiten in depressie en eenzaamheid. Om te voorkomen dat jongeren de dupe worden van stress gerelateerde gezondheidsrisico's vergroten we de inzet van (groeps-)interventies gericht op het versterken van vaardigheden van jongeren om met drukfactoren om te gaan en mentaal gezond te blijven. We willen meer mogelijk maken op het gebied van elkaar ontmoeten, samen sporten en trainingen als mediawijsheid. Hierdoor zetten we eerder in op dit soort risico's. Wij verwachten ook dat hierdoor het gebruik van de gespecialiseerde jeugd ggz zal verminderen.
- Jongeren moeten leren omgaan met verleidingen van alcohol- en middelengebruik, waarbij het gebruik van softdrugs (partydrugs) en lachgas specifiek aandacht behoeft. Concreet willen we het gebruik van alcohol en middelengebruik verminderen. Voor een vroegtijdige en een gezamenlijke aanpak versterken we de verbinding tussen onderwijs, jongerenwerk, GIGA Molenlanden en Sociaal Team.
- We willen vanuit Molenlanden actief werken aan het bereiken van een rookvrije generatie in 2030. Hiervoor zetten we onder andere in op rookvrije gebieden rondom locaties waar veel kinderen komen, we denken hierbij minimaal aan scholen en sportaccommodaties.
- Jaarlijks lopen een groot aantal jongeren gehoorschade op, door blootstelling aan harde muziek. Gehoorschade is onomkeerbaar en geeft veel bijkomende klachten als

concentratieproblemen, vermoeidheid en vergrote kans op depressie en sociaal isolement. Om gehoorschade mee te voorkomen wordt een maximaal geluidsniveau toegevoegd aan het evenementenbeleid en de -vergunning. De GGD werkt aan een stappenplan voor verdere acties waar we gebruik van maken.

Vitaal ouder worden!

Dit is de publieke gezondheidszorg voor ouderen, gericht op het voorkomen van ziekte, complicaties van ziekten en beperkingen in het functioneren van inwoners boven de 65 jaar. De GGD monitort de gezondheidstoestand en volgt ontwikkelingen van gezondheidsbevorderende en -bedreigende factoren. Vanuit deze kennis zetten wij in samenwerking met de GGD en lokale partners in op:

- Valpreventie
- Infectiepreventie
- Omgaan met (en herkennen van) dementie
- Aandacht voor gezonde voeding
- Voorkomen van ouderenmishandeling

Gezonde leefomgeving, gezonde inwoners

Gezondheidsbescherming en preventie van infectieziekten is een belangrijke publieke taak. Infectieziekten vormen een gezondheidsrisico, vooral voor kwetsbare groepen inwoners, waarbij we onder andere denken aan de langer thuiswonende ouderen. Verder is de leefomgeving, en de kwaliteit en de inrichting ervan, van invloed op gezondheid. Als gemeente hebben we de taak om met de invoering van de Omgevingswet de maatschappelijke opgave van een gezonde en veilige leefomgeving onderdeel te maken van de fysieke thema's als ruimte, water, milieu, natuur en landschap. Hiermee kunnen we mogelijkheden benutten voor het bevorderen en beschermen van de gezondheid van onze inwoners. Daarnaast

spelen klimaatfactoren en energietransitie, die in meer of mindere mate invloed hebben op de gezondheid van onze inwoners.

- Faciliteren van een toegankelijke consultatiebureau waar aandacht is voor het belang van vaccineren en maatwerk hierin.
- Faciliteren van Prenatale voorlichting over vaccinaties.
- Faciliteren van door de GGD opgezet programma voor infectieziektenbestrijding voor medewerkers in de thuiszorg.
- In de Omgevingsvisie en bij de behandeling van Omgevingsplannen is gezondheid een vast onderdeel.
- In onze klimaatopgaven is het gezondheidsaspect een vast onderdeel, om schadelijke effecten van klimaatverandering zoveel mogelijk te voorkomen of te beperken. Hierbij denken we bijvoorbeeld aan het opstellen van een lokaal hitteplan.

Verbeteren gezonde leefstijl, met speciale aandacht voor inwoners meer risico op gezondheidsachterstanden op sociaal, fysiek en mentaal gebied.

Hierbij haken we aan op het Sportakkoord Molenlanden en werken we nauw samen met GIGA Molenlanden.

- We zetten in op gezonde scholen en kantines
- We bieden een leefstijlprogramma aan voor inwoners met meer risico op gezondheidsachterstanden. Hierbij zetten we in op samenwerking en cofinanciering met de ziektekostenverzekeraar.
- We promoten Stichting Leergeld in het kader van sport voor minder draagkrachtige inwoners

Kinderen en ouders eerder in beeld

- Verbeteren samenwerking onderwijs – sociaal team – ouders – consultatiebureau door: inzet vaste schakels (medewerker sociaal team) in primair onderwijs, bekendheid en

samenwerking met ouders verbeteren, het maken van afspraken met jong-GGZ over toeleiding tot VVE.

- Inzetten programma kansrijke start
- Bevorderen bekendheid preventieve programma's
- Bevorderen informatie en adviesrol Sociaal loket

De kennis en kunde van medewerkers van het Sociaal Team sluit aan op veranderende ondersteuningsbehoefte van inwoners.

Hierbij sturen we op efficiënte en effectieve inzet van de professionals door:

- Inzet op zo min mogelijk overdracht tussen professionals
- In de fase van vraagverheldering wordt gekeken naar voorliggende voorzieningen (bijv. vrijwilligersorganisaties)
- Indien mogelijk verlenen professionals zelf de hulpverlening in plaats van te verwijzen
- De sociaal teams hebben 'experts' en aandachtsfunctionarissen voor belangrijke thema's/deeltaken in het werkveld
- Professionals worden kosten-bewuster en verwijzen naar specialistisch Jeugdhulp slechts wanneer noodzakelijk. Verwijzingen en verlengingen worden in teamverband besproken en verantwoord.
- Ieder subteam van het sociaal team heeft een aandachtsfunctionaris met kennis en kunde op gebied van de nieuwe wet verplichte GGZ 2020. Deze medewerkers hebben tijd voor scholing, casuïstiek en netwerk- en samenwerkingstaken.
- Huidige contactpersonen vanuit het Sociaal Team met VluchtelingenWerk denken mee in ontwikkelingen rondom de nieuwe taken voor de gemeente betreft statushouders.
- Het sociaal team speelt in op wat de gemeentelijke verantwoordelijkheid voor invulling van 'beschermd thuis' betekent aan vereiste kennis en kunde.

- Er is adequate kennis en kunde voor de specifieke begeleidingsbehoefte van statushouders
- Preventieve jeugdbescherming in het sociaal team aanwezig. Mede hierdoor zijn er meer directe lijnen met de Geïndiceerde instellingen (GI).

Een betere/snellere toegang/toeleiding tot zorg/hulp.

Toegang vanuit het Sociaal Loket richting het sociaal team en/of Wmo moet zo kwalitatief mogelijk worden ingevuld.

- Er komt een plan van aanpak om de wettelijke doorlooptijden bij de Wmo te monitoren
- Punten ter verbetering uit een kwaliteits-evaluatie (dienstverlening/ communicatie/tijd/bereikbaarheid) worden ten doel gesteld.
- Er worden heldere samenwerkingsafspraken tussen Sociaal loket en Sociaal Team gemaakt.
- Onderzoeken van mogelijkheden om de efficiency in het onderzoeksproces te vergroten

Vereenvoudigen en ontschotten van financieringsstromen.

Door integraal inzetten van budgetten meer flexibiliteit creëren. Sluit beter aan bij integrale aanpak van beleid en uitvoering.

- In overleg treden met betrokkenen (werksessie) om duiding te geven aan de noodzaak tot ontschotting, nagaan tot welk niveau ontschotting nodig is.
- In overleg met team financiën kijken naar mogelijkheden van ontschotting
- Het vereenvoudigen/ bevorderen van effectieve en efficiënte inzet van budget voor multi-probleemgezinnen (integraal budget).

Bevorderen zelfredzaamheid, mensen zijn in staat om zoveel als mogelijk hun eigen leven in te richten en te leiden

- Aanbieden van cursussen voor het aanleren van basisvaardigheden (taal, rekenen en digitaal, eigen administratie voeren);
- Vestigen van aandacht op het zelfredzaam kunnen zijn door middel publicaties, lezingen etc.;
- Vergroten van cursusaanbod om zelfredzaam te kunnen zijn (huishoudelijke werkzaamheden, koken etc.)
- Doorbreken van taboes (scheiden van werkzaamheden man/vrouw)
- Het aanbieden van laagdrempelige opvoedingstrainingen, zoals Triple P. Deze trainingen worden zoveel mogelijk lokaal aangeboden.

In het kader van de Openbare Geestelijke Gezondheidszorg (OGGZ) zorgen wij voor kwetsbare inwoners die zelf geen hulp zoeken

Het gaat hierbij om inwoners met verward gedrag, dak- en thuislozen en zorgschuw geworden inwoners, ook wel zorgwekkende zorgmijders genoemd. Er is meestal sprake van meervoudige problematiek. We faciliteren het Meldpunt Zorg- en Overlast en zorgen dat er goede lokale aansluiting met de Sluitende aanpak personen met verward gedrag en de implementatie en uitvoering van de Wet verplichte GGZ (WvGGZ).

GGZ-volwassenen

- Volwassenen met GGZ problematiek hebben meer risico op sociaal isolement. Voor deze groep organiseren we laagdrempelige inlooptmogelijkheden waar ontmoeting en activiteiten centraal staan. Ook wordt begeleiding geboden naar vrijwilligerswerk of betaald werk waar nodig en mogelijk.

- Het in beeld hebben en houden van deze inwoners om zwaardere zorg te voorkomen en mantelzorg op maat te kunnen bieden is een opgave.
- In het kader van de Wet verplichte GGZ is extra inzet en expertise in de sociaal teams voor preventie en nazorg in de thuissituatie nodig.

Veilig Thuis is de gemeenschappelijke dienst voor het voorkomen of stoppen van huiselijk geweld, kindermishandeling en ouderenmishandeling

De in 2019 ingevoerde gewijzigde Meldcode Huiselijk geweld houdt in dat professionals eerder een melding bij Veilig Thuis doen, ook in situaties waarin zij zelf al hulp bieden. Voor de komende jaren zetten we in op het verminderen van huiselijk geweld en het vroegtijdiger inzetten van hulp door:

- Versterken van ketensamenwerking Sociaal Teams en Veilig Thuis
- Preventieve jeugdbescherming in de sociaal teams.
- Passende hulp bij vechtscheidingen
- Bewustwording van ouderenmishandeling
- Het mee uitvoeren van de ontwikkelagenda Veiligheid voorop.

C. Inzet voorzieningen verbeteren

Het is van belang om kritisch te volgen of de voorzieningen wel het beoogde doel bereiken namelijk het bevorderen van de zelfredzaamheid en participatie. En om vervolgens de inzet van voorzieningen daarop af te stemmen. Een kwalitatieve monitoring helpt daarbij.

Dit past binnen de kaders: Betaalbaarheid, Efficiënt te organiseren, Aansluiten bij wat is en werkt, Benutten kracht van de samenleving en lokale netwerken

Trends: stijgende kosten / vergroting achterstanden en uitval / verhouding overheid – partners - inwoners

Meer inzicht krijgen in gebruik en oorzaken van gebruik van voorzieningen; meer inzicht krijgen in hulpvragen en ondersteuningsbehoefte van inwoners en inzet aanbod door aanbieders

- Formuleren specifieke onderzoeksvraag, aan welke informatie is behoefte?
- Opzetten kwalitatieve monitoring
- 3 keer per jaar college en raad informeren over gegevens Dashboard Serviceorganisatie Jeugd.
- Binnen jeugdhulp meer contact met aanbieders.
- Meer inzetten van integrale casuïstiekbespreking binnen de sociaal teams, waarbij ook instellingen, organisaties en eventueel ouders en kinderen worden betrokken.
- Uitvoeren continuonderzoek cliëntervaringsonderzoek en dit verschuiven naar meer kwalitatief onderzoek

Kosten WMO beheersbaar maken

- Flexibiliseren van de werkwijze van de Wmo aanbieders. De gemeente verwacht van de aanbieders dat begeleidingsplannen SMART worden opgesteld waarbij de samenhang met het netwerk en mantelzorgers van de cliënt, de uitgangspunten van positieve gezondheid, algemeen voorliggende voorzieningen (zoals inloopvoorzieningen, personenalarmering en maaltijdvoorzieningen) en overige Wmo doelstelling mee worden genomen.
- Maatregelen nemen om de resultaatfinanciering van de huishoudelijke ondersteuning en de begeleiding/dagbesteding beter te laten aansluiten op de realisatie van de ondersteuning;
- Onderzoeken in hoeverre het voorzieningenniveau kan worden bijgesteld;

- Onderzoeken of bij de toeleiding naar voorzieningen gedrag van inwoners kan worden beïnvloed (aanspreken op eigen verantwoordelijkheid);

De kosten voor voorzieningen(subsidiebeleid) van het Sociaal Team worden beheersbaar gemaakt.

- Er wordt kritisch gekeken naar de eigen rol van de gemeente als opdrachtgeverschap naar voorzieningen en verzekerd zo concreet en specifiek mogelijk antwoord op 'welke inspanningen worden verwacht voor welke vergoeding'. Er wordt gekeken welke taken horen bij het voorveld (zoals bijv. Vrijwilligers) en welke bij betaalde professionals.
- Er wordt gekeken naar de verdeling van tijd voor casussen en groepswork. Daarbij wordt bepaald welk groepswork verwacht mag worden van o.a. vrijwillige initiatieven en welke van betaalde medewerkers.
- Opstellen nieuwe visie sociaal teams, inclusief welke rol en aanbod. Is bijvoorbeeld het geven van trainingen een rol die bij sociaal teams hoort?

Efficiënter inregelen en vereenvoudigen doelgroepen vervoer

- Onderzoeken of een combinatie van Wmo-vervoer en leerlingenvervoer efficiënter is (aanbesteding leerlingenvervoer loopt t/m schooljaar 2022/2023 en WMO-vervoer t/m 2020)
- Onderzoek naar kosten leerlingenvervoer versus jeugdhulp
- Onderzoeken of het jeugd-leerlingen vervoer anders ingericht kan worden met minder kosten – normaliseren van vervoer
- Onderzoeken of naast combinatie van leerlingenvervoer en Wmo meer doelgroepen kunnen worden geïntegreerd (dagbesteding, Wlz, Wsw, Uvw); in beeld brengen vraagstuk grijs gebied leerlingenvervoer versus jeugdhulp

Normaliseren en demedicaliseren

Door het Nederlands Jeugdinstituut (NJI) is aangegeven dat wellicht de 'geluksnorm' in Nederland te hoog wordt gelegd. Het huidige gebruik van voorzieningen vraagt in ieder geval om een visie op wat als normaal wordt gezien en wat we zorg vinden.

- Opstellen gedeelde visie over opgroeien en opvoeden, de kwaliteit en verwachtingen van jeugdzorg.
- In de Jeugdhulp en de Wmo is het onderscheid tussen geïndiceerde dagopvang en reguliere dagactiviteiten of kinderopvang niet altijd duidelijk. We willen onderzoeken of er andere mogelijkheden zijn om in deze behoefte te voorzien.
- Het stimuleren van algemeen voorliggende voorzieningen. Denk hierbij aan inloopvoorzieningen, beweegcoaches en welzijnsactiviteiten.
- Verbinden (waar mogelijk) van dagbesteding vanuit de Wmo met arbeidsmatige dagbesteding of (vrijwilligers) werk. Gemeenten ontschotten de instrumenten en middelen om dit mogelijk te maken.

D. Transformatie aanbod

Voorzieningen dienen meer vraaggericht georganiseerd te worden en via maatwerk afgestemd te worden op de individuele situatie. Ook dient het aanbod meer aan te sluiten bij de en aangeboden te worden in de directe leef- en woonomgeving en de lokale netwerken.

Dit past binnen het kaders: Betaalbaarheid, Efficiënt te organiseren, Benutten kracht van de samenleving en lokale netwerken.

*Trends: stijgende kosten / door extramuralisering toenemen
bijzondere woonvraag / verhouding overheid – partners – inwoners/
vergroting achterstanden en uitval*

Contractering Jeugdhulp periode 2022 – 2026

De huidige contracten met de jeugdhulpaanbieders lopen eind 2021 af. Voor de nieuwe contracten 2022 willen we meer lokale invloed. Wat vinden we belangrijk:

- Aanbieders die gericht zijn samenwerking met lokale organisaties en aanbieders
- Tijdig gesprek over normaliseren; terug naar regulier functioneren binnen het eigen gezin
- Indien er geen aanbod is, zorgen dat dit aanbod er komt
- Redeneren vanuit toekomstperspectief (wat moet het kind kunnen als het 18 is)
- Basis is functioneren binnen eigen gezin
- Onze kinderen nabij: Alternatieven complexe casuïstiek
Op dit moment hebben we te maken met stijgende vraag op het gebied van specialistische GGZ, begeleiding, pleegzorg en jeugdbescherming. Hiervoor willen we graag een meer lokaal of regionaal aanbod op realiseren. Wat betreft begeleiding vragen we ons af of het huidige aanbod een oplossing is op de langere termijn. Het nagaan en realiseren van alternatieven doen we samen met aanbieders, organisaties en instellingen en, indien mogelijk, met ouders en kinderen. Dit vraagt ontwikkelruimte. Een andere uitkomst is alleen mogelijk als we zaken ook anders aanpakken dan voorheen. Dat vraagt co-creatie, experimenteren en lef.

Langer zelfstandig wonen

Geschikte woonvormen organiseren voor verschillende doelgroepen inwoners die ondersteuning nodig hebben.

- Vergroten van het aanbod woningen die geschikt zijn voor meerdere doelgroepen.
- Bevorderen van de realisatie van levensloopbestendige woningen.
- Activeren van maatschappelijk middenveld (corporaties, zorgleveranciers) om woningbouw te stimuleren.

5. Samenwerking

De gemeente Molenlanden kent een zeer uitgestrekt gebied, 19 dorpen en één stad met ieder hun eigen cultuur en netwerken. Onze Molenlandse identiteit en cultuur is anders dan een stad als Gorinchem of Dordrecht. We werken omgevingsbewust en houden in onze dienstverlening rekening met de manier waarop mensen met elkaar leven in de Alblasserwaard. We werken als gemeente met vele samenwerkingspartners. Onderstaand vindt u een deel van het netwerk:

Scholen, peuterspeelzaalwerk, kinderopvang, samenwerkingsverbanden onderwijs, leerplicht en voortijdig schoolverlaten, de sociaal teams, het sociaal loket, huisartsen, (sport)verenigingen, GIGA Molenlanden, Stichting Welzijn Molenlanden, welzijnsstichtingen, Serviceorganisatie Jeugd Zuid-Holland Zuid, Stichting Jeugdteams Zuid-Holland Zuid, Stichting Buurtgezinnen, Jong JGZ, zorgaanbieders, gemeenten jeugdhulpregio Zuid-Holland Zuid, betrokken inwoners, adviesraden, Huizen van de Waard en dorpskamers, maatschappelijke organisaties, kerken, GGD, politie, woningbouwcorporaties, huisartsen, Avres, Stichting Leergeld, Philadelphia, Bibliotheek aan Zet, Stichting Lezen en Schrijven, Da Vinci college, Elysio, lokale Kringloopwinkels, Schuldhulpmaatje, Stichting OBAF, Vluchtelingenwerk.

Dit is echter geen volledige weergave van het netwerk. We kunnen de vele verenigingen, stichtingen en burgerinitiatieven niet bij naam noemen. Ook zijn er veel inwoners die zich inzetten als pleegouders. Dit is dan ook de kracht van de samenleving in Molenlanden, waarin lokaal veel activiteiten worden georganiseerd vanuit de samenleving.

Het is een uitdaging om in dit grote gebied op een passende wijze in de netwerken te participeren. Daarnaast is het een uitdaging om een evenredig aanbod van activiteiten over de gemeente verspreid

te hebben. Samenwerken, van elkaar leren en het verbinden tussen diverse initiatieven is een belangrijk uitgangspunt om met de diverse opgaven aan de slag te gaan. En wellicht kunnen de kinderen een verbindende factor zijn. Het met elkaar spreken over opvoedingsproblematieken of de goede training die jij of je kind hebben gehad schept een band. Waar je woont is dan niet meer een issue.

Vanuit de gemeente is het samen doen een primair uitgangspunt. We geven daar invulling aan door het kerngericht werken: voornemens en plannen van de gemeente worden zo veel mogelijk in samenwerking met belanghebbenden opgepakt (inwonersparticipatie) en we sluiten als lokale overheid aan bij lokale initiatieven door deze te faciliteren (overheidsparticipatie).

6. Communicatie

Communicatie is een belangrijk aspect in het sociaal domein. Het is van belang dat we onze inwoners op een juiste manier bereiken. Dit is een uitdaging, er zijn veel verschillende doelgroepen, netwerken en activiteiten binnen gemeente Molenlanden. De gemeente geeft samen met de samenwerkingspartners en adviesorganen het communicatievraagstuk per thema verder vorm.

Uitgangspunten voor communicatie

Het is waardevol om met partners het gesprek te voeren over hoe we onze doelgroepen kunnen bereiken. We beginnen met onze doelstelling: wanneer zijn we tevreden over het bereik van onze doelgroep? We zetten de methode Omgevingsbewust werken met Factor C in om de communicatie vorm te geven. Hierbij betrekken we partners maar het liefst ook de doelgroep om communicatieafspraken te maken. We brengen de betrokkenen in kaart en ieders rol. Met elkaar bespreken we: wie verantwoordelijk is voor een specifiek communicatievraagstuk en hoe we elkaar versterken. We stellen kernboodschappen op en maken een communicatiekalender. Voor alle betrokkenen is per mijlpaal in het project duidelijk hoe we de communicatie aanpakken. Signalen van onze omgeving kunnen tot aanpassingen in de plannen en planning leiden. We zijn wendbaar en passen in overleg de strategie en inhoud van de boodschap(en) aan. We kiezen onze beeld en beeldtaal zorgvuldig passend bij wie we willen bereiken.

Doel

Communicatie helpt vraag en aanbod van het sociaal domein zo goed als mogelijk bij elkaar te brengen. Daar gaan we met elkaar voor. We geven duidelijke, begrijpelijke informatie en hebben oog voor alle betrokkenen. En helpen inwoners de juiste ingang naar hulp en ondersteuning te vinden. En voor hen de drempel te verlagen. De focus ligt op de kortste route. Onze hulp is persoonlijk en op maat waar nodig. We zijn wendbaar als de behoefte van onze omgeving verandert. We spreken goed met onze partners af welke

doelen we voor ogen hebben en hoe we daar komen. Zodat we met eenzelfde beeld aan het sociaal domein werken.

Wie communiceert?

We spreken af wie welke rol heeft in communicatie. Het kan zijn dat onze partners onder onze regie communicatie uitvoeren. De uitvoering van communicatie sluit goed aan bij onze inwoners, bestuurders, partners en andere betrokkenen. Het streven is om de hulpvrager en hulpgever centraal te zetten in onze communicatie. We delen ervaringen van betrokkenen. Verhalen van ervaringsdeskundigen zijn authentiek, herkenbaar en spreken inwoners met eenzelfde hulpvraag daarom het beste aan. Ook als het om persaandacht gaat. De kracht van hun verhaal is veel sterker dan van een instantie. Wat maken zij mee? Hoe worden zij het beste geholpen? Wat zijn hun ervaringen. We communiceren kwalitatief en verhalen. Het verhaal achter de cijfers, daar willen we meer op inzetten.

Helder taalgebruik

We schrijven eenvoudig zodat we onze informatie goed overbrengen. We doen dat door Klare Taal te gebruiken dat ons helpt om op B1 niveau te schrijven.

Meerdere kanalen

We zetten verschillende kanalen in om onze doelgroepen te bereiken. We zoeken middelen die het beste aansluiten bij de specifieke inwoners die we willen bereiken. Soms is dat een mix van middelen, soms is dat heel persoonlijk en gericht.

Vragen die bij onze communicatie aan de orde komen

Hoe zorgen we ervoor dat inwoners een goed beeld hebben van alle activiteiten die binnen de gemeente plaatsvinden? Hoe zorgen we ervoor dat inwoners weten hoe ze met de gemeente in contact kunnen komen? Aan welke onderwerpen besteden we extra aandacht? Dit zijn enkele vragen die de komende jaren nader worden uitgewerkt.

Communicatie is schaars. Niet alleen in het aanbod, maar voor wat wij in een periode voor het voetlicht kunnen brengen. Maar zeker ook in wat onze inwoners aan hoeveelheid informatie tot zich kunnen en willen nemen. Elk beleidsjaar prioriteren we onze thema's door deze in de etalage, winkel of het magazijn onder te verdelen. Onze belangrijkste uitgangspunten zijn:

Wij staan voor	Dus:	Zodat mensen:
Inwoners juiste hulp bieden	In gesprek	- Weten waar zij terecht kunnen - Weten wie hun contactpersoon is - Zich gezien en gehoord voelen - Vertrouwen hebben in de hulp die hen wordt geboden
Openheid over (on)mogelijkheden	Aanpak duiden	- Weten waar we op inzetten - Weten welke keuzes er gemaakt zijn in het aanbod - Weten welke invloed zij zelf hebben op de hulp die hen wordt geboden - Heldere verwachtingen hebben over wat we voor hen kunnen betekenen - Een duidelijk beeld hebben van de pakketten zorg die zorgpartners en gemeente bieden en welke kosten daarmee gemoeid zijn
Begrijpelijk taalgebruik	Vraag en aanbod	- Door beeld en taal weten waar zij hulp kunnen vinden - Hulp gemakkelijk kunnen vinden. We helpen hen

		om de juiste ingang te vinden en maken het zo makkelijk mogelijk om gebruik te maken van hulp - Door eenvoudig taalgebruik en beeld de informatie goed begrijpen - Onze formulieren, indien nodig, eenvoudig kunnen vinden en gebruiken. - Minder taalvaardigen kunnen we goed helpen naar aanged
Aansluiten op gedrag en waarden	Gedrag	- Zich gehoord en gezien voelen - Ook door hulpbieders op eenzelfde manier worden benaderd; dichtbij, maatwerk en wendbaar
Eenheid waar dat moet, maatwerk waar dat kan	Structuur	Ons aanbod overzichtelijk vinden. Waar kunnen zij voor welke hulp terecht? Weet de inwoner het niet dan wordt hij of zij geholpen naar het juiste aanbod - Weten dat we groepsaanbod en individueel aanbod leveren. - Weten dat we ook de kosten van ons aanbod moeten verantwoorden.

Interne communicatie zorgaanbieders en samenwerkingspartners

De zorgaanbieders en partners spreken zoveel mogelijk dezelfde 'taal' naar de Molenlandse inwoners. De interne communicatie moet richting geven aan hoe we dat met elkaar doen. Zowel in woord als in beeld. Het is van belang dat deze goed ingericht wordt zodat voor alle partijen duidelijk is wat er van hen wordt verwacht. Ook moet er regelmatig met zorgaanbieders en partners gesproken worden hoe Molenlanders het beste geholpen worden. Wat in communicatie werkt en wat niet. Hoe we steeds beter binnen het Sociaal Domein kunnen werken binnen de middelen die beschikbaar zijn.

7. Financiële uitgangspunten: jaarplannen in begroting

Koersvast maar toch flexibel

Het lastige in het Sociaal Domein is dat we enerzijds te maken hebben met beperkte budgetten, middelen en voorzieningen (en dus schaarste) en anderzijds een wettelijke zorgplicht hebben om, binnen de kaders en verantwoordelijkheden, datgene aan onze inwoners te leveren wat zij aan zorg en ondersteuning nodig hebben (en dus een open einde). En dat met maatwerk uitgaande van de individuele vraag, via één integraal plan en één regisseur en gebruik makend van eigen kracht en lokaal netwerk. De trends die we eerder benoemd hebben maken de mogelijkheden beperkt om tot beheersing van de uitgaven te komen en tegelijk de goede zorg en ondersteuning te bieden en te voldoen aan onze zorgplicht. Bovendien hebben we bij jeugdhulp niet op alle verwijzers invloed. De meeste verwijzingen komen namelijk van medisch specialisten en jeugdbescherming. Het is tegen de stroom inroeien om met minder middelen de gevraagde kwaliteit te bieden aan meer inwoners. Daarbij komt dat het hele Sociaal Domein nog steeds volop in beweging en ontwikkeling is. Dat maakt dat wij wendbaar moeten blijven om hierop in te spelen en ons niet rigide vast willen leggen.

We zullen daarom op basis van dit meerjarenplan en de Strategiekaart jaarlijks in de gemeentebegroting een jaarplan opnemen met benodigde uitgaven en zo concreet mogelijke maatregelen. We willen dus uiteindelijk met elkaar in jaarschijven via de begroting afspreken wat we gaan doen. Daarbij biedt dit Meerjarenplan houvast voor de koers die we willen varen. Daaronder vallen ook de genoemde maatregelen (zie hoofdstuk 4) om uitgaven voor zover mogelijk beheersbaar te maken.

Realistisch ramen

Het uitgangspunt is dat we op basis van onze beïnvloedingsmogelijkheden, ervaringscijfers, een inschatting van

de trends en ontwikkelingen, en gezien onze opgaven en de koers die we belangrijk vinden, rekening houdend met onze wettelijke zorgplicht tot een zo realistisch mogelijke raming komen van de diverse begrotingsposten.

Financieringsmogelijkheden benutten

Op dit moment is het financieel vooruitzicht van onze gemeente niet positief. Er dreigen forse tekorten in de begroting en bezuinigingen lijken de komende jaren noodzakelijk. Dat maakt het des te noodzakelijker om de middelen in het Sociaal Domein zo effectief en efficiënt mogelijk in te zetten uitgaande van de vragen en mogelijkheden van de inwoner en zijn omgeving en onze zorgplicht.

Onze integrale uitgangspunten:

- Meer inzet naar de voorkant/preventie
- Meer samenwerken met het lokale netwerk en benutten kracht van de samenleving
- Inzet richten op achterliggende oorzaken in plaats van symptoombestrijding
- Leefwereld is leidend boven systeemwereld
- Informatie, hulp en ondersteuning laagdrempelig toegankelijk
- Versterken basisvaardigheden gericht op zelfredzaamheid en participatie

Uit ons visiedocument dragen naar onze mening bij daaraan. Op onderdelen vraagt dit om een investering terwijl in de tussentijd de vraag en onze zorgplicht blijft. Dat noopt ons om waar financiële middelen nodig zijn, te beoordelen of externe (co)financiering mogelijk is, partners kunnen bijdragen in geld of andere middelen en of tijdelijke projectfinanciering via onze reserves aan de orde is. Door op deze wijze creatief de middelen in te zetten, zien wij mogelijkheden toch datgene te doen wat de kwetsbare inwoners van ons vragen.

8. Monitoring

Op het gebied van monitoring en rapportage is in het Sociaal Domein veel beschikbaar. We maken gebruik van (wettelijk) verplichte verantwoordingsinstrumenten zoals waarstaatjegemeente.nl, Wmo- en jeugdcliëntervaringsonderzoeken, gegevens DG&J, Gezondheidsmonitor van de GGD, managementrapportages en jaarverslagen van Avres, een dashboard ingericht door de Serviceorganisatie Jeugd, cijfers van het CBS, gegevens via de gemeentelijke P&C-cyclus. We screenen op relevante trends en ontwikkelingen. Daarnaast is feedback vanuit de samenleving en cliënten voor ons van groot belang. Aan de hand daarvan passen we ons beleid en onze opgaven en inspanningen/acties aan.

Maar er is meer nodig, een systeem van data voor inzicht in zorg en welzijn van onze inwoners, als input voor beleid en als verantwoording onder andere richting de gemeenteraad. Daarbij willen wij meer de focus op het verhaal achter de cijfers. Monitoring en koppeling van data is belangrijk om meer zicht te krijgen op trends en vragen vanuit de samenleving. Het moet ons helpen en iets brengen waardoor de zorg en hulpverlening in de toekomst nog verder verbeterd kan worden. Het moet dus meer zijn dan een opsomming van cijfers die we presenteren ter verantwoording. Meer vertellen, het signaleren van trends en meer kwalitatief onderzoek. En dit sociaal domein breed. Dit willen we in 2020 oppakken en verder doorontwikkelen.

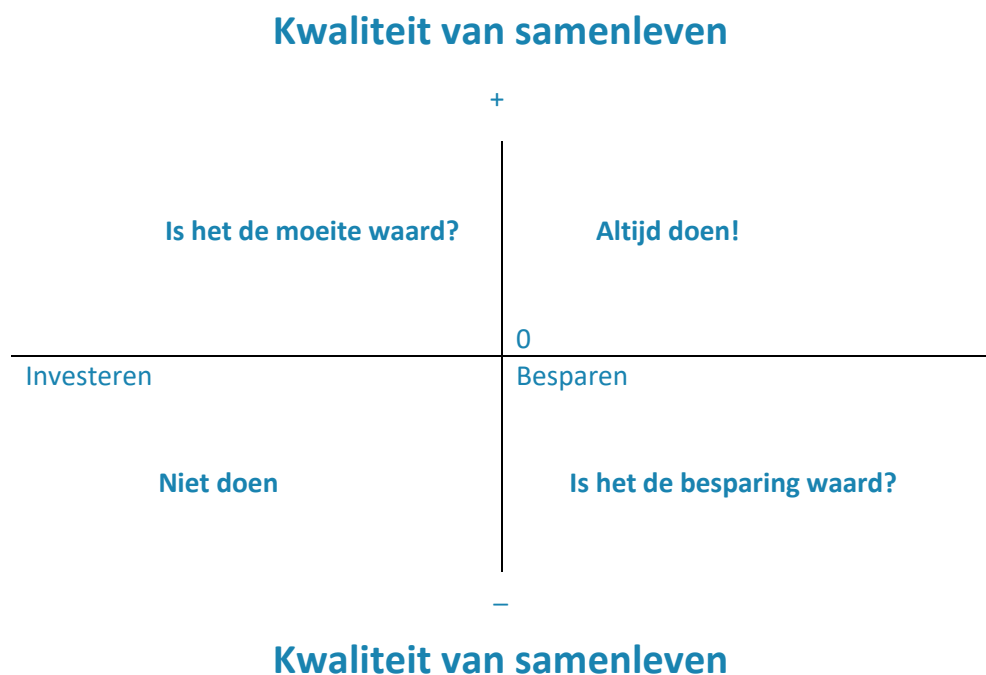
Op individueel voorzieningen niveau, bijvoorbeeld voor de Wmo, willen we komende jaren meer gaan monitoren. Frequentere monitoring zorgt voor meer passende (doelmatiger/efficiëntere en effectievere) en dus kwalitatief betere indicaties en ondersteuning. Door meer en anders te monitoren kan je meer concreet sturen op resultaten. We willen van het proces van indicatiestelling (beschikken, herindicatie) naar een meer planmatige aanpak waarbij de Wmo consulenten meer in contact staat met de client en de

zorgaanbieder. Dit vraagt om een verandering in werkproces, waar we komende jaren extra op in gaan zetten.

Bijlage 1: afwegingskader

Het afwegingskader vormt de basis om investerings- en bezuinigingsvoorstellen te doen en het helpt te prioriteren en te focussen. Het afwegingskader is een basis voor de legitimatie van een bepaalde beleidskeuze. Nieuwe voorstellen worden getoetst maar ook bestaande maatregelen kunnen met dit middel onder de loep worden genomen. Het afwegingskader is een hulpmiddel en zet tot denken, het uitgangspunt blijft om met elkaar in gesprek te gaan om de juiste keuzes te maken.

Per maatregel wordt bekeken of deze bijdraagt of afbreuk doet aan de kwaliteit van samenleven (verticale as) in relatie tot de investering/besparing (horizontale as).

Horizontale as

De horizontale as geeft de begrotingseffecten weer, de financiële uitkomsten van de maatregel op de budgetten. De maatregel kan leiden tot een investering (linker zijde van de matrix) of een besparing (rechter zijde van de matrix). Een investering op korte termijn kan op lange termijn ook leiden tot een besparing. In dat geval wordt dat waar mogelijk gekwantificeerd en van een termijn/planning voorzien.

Verticale as

De verticale as geeft de kwaliteit van samenleven weer. Des te hoger de score op de verticale as (bovenste deel van de matrix) des te meer de maatregel de kwaliteit van samenleven ten goede komt. Er zijn zes items die de basis vormen om de kwaliteit van samenleven te scoren, mede gebaseerd op de dimensies van positieve gezondheid. Per item kan een score van minus 5 tot plus 5 behaald worden. De items worden op gelijke basis gewogen. Indien gewenst kan dit nog gedifferentieerd worden, maar daar is nu niet voor gekozen. De totaalscore kan dus van minus 30 tot plus 30 lopen.

Dimensie	Draagt het voorstel bij aan verbeteren van:	Score (van -5 tot 5)
1: fysieke gezondheid	- gezonde leefstijl - gezonde opvoeding / leefstijl speciale doelgroepen - lichamelijke gesteldheid	
2. Veiligheid	- gezonde leefomgeving - klimatologische omstandigheden - veilig opgroeien - veilig zelfstandig wonen voor kwetsbare inwoners	

3: mentaal welbevinden	- levensgeluk - mentaal gezonde inwoners - psychisch welbevinden	
4: meedoen en bijdragen	- onderlinge betrokkenheid / sociale contacten - deelname aan maatschappij - sociale cohesie - het in beweging komen van de samenleving/organisaties	
5: zelfredzaamheid	-financiële zelfredzaamheid - langer zelfstandig passend wonen - vergroten mobiliteit - evenredige verdeling en toegankelijkheid van voorzieningen - voorkomen overbelasting mantelzorgers	
6: kwaliteit van het voorstel	- wat is het bereik van het voorstel	
Saldo	Totaal van de 6 dimensies :	
Eindsaldo	Item 1 t/m 6 optellen	

Naast de horizontale en de verticale as zijn er nog 2 afwegingen die een rol spelen, de zwaarte van de implementatie en of de maatregelen bijdraagt aan de transformatiegedachte. Deze lopen van 0-10.

zwaarte van implementatie (score van 0 : kleine implementatie tot een score van 10 (zwaarste implementatie))	- de doorlooptijd van het voorstel - de druk op de ambtelijke capaciteit - de druk op de omgeving en partners - de kosten	
Transformatie (score van 0 : geen transformatie tot een score van 10 (veel transformatie))	- preventie / verminderen duurdere zorg - nieuw voor oud - ontschotting	

Wat nodig is (randvoorwaarden) om de maatregelen goed in beeld te hebben en af te kunnen wegen:

- Aandacht voor monitoring en sturing, opstellen van indicatoren om effect te kunnen meten.
- Rekening houden met de planning & control cyclus
- Gebruik maken van data en ontbrekende data scherp hebben
- Draagvlak voor de maatregel polsen (o.a. bij adviesorganen)

Bijlage 2. Positieve gezondheid, als vertrekpunt voor ons sociale perspectief

Wat het Sociaal Domein bindt is de visie op mens en samenleving. Waar vinden mensen elkaar en wat is voor de samenleving belangrijk? Voorheen werd voor elk deelgebied een aparte nota geschreven, zoals voor jeugd, ouderen, volksgezondheid, maatschappelijke ondersteuning, mantelzorg, armoedebestrijding. Omdat we in de loop van de tijd ervaren hebben dat alles met alles samenhangt is het voor ons logisch om met een geïntegreerd plan te komen, dat gaat over alle facetten van het leven – en waarin iedereen betrokken is die daaraan kan bijdragen. Maar wat is dan onze basis hiervoor, van waaruit vertrekken we? Machteld Huber heeft het concept Positieve Gezondheid geïntroduceerd. Zij definieert dit als:

“het vermogen van individuen om met levensuitdagingen (fysiek, emotioneel, sociaal) om te gaan en daar eigen regie over te voeren”. Gezondheid in de brede zin van het woord, waarbij niet de ziekte, het onvermogen of de beperking staat centraal staat maar het vermogen en de eigen (veer) kracht van mensen om hiermee om te gaan en te kunnen participeren in de samenleving.

Dit zien wij als een ideaal vertrekpunt. Het mooie van dit vertrekpunt is dat een handzaam model is ontwikkeld voor gebruik in de dagelijkse praktijk, in alle onderdelen van het sociaal domein. In de regio is ondertussen een breed netwerk Vitaal en Veerkrachtig actief waarin zo'n zestig zorg- en welzijnspartners en gemeenten uit de regio bij aangesloten om het werken vanuit positieve gezondheid verder te brengen. Deelnemers uit Molenlanden participeren hierin volop.

PIJLERS VOOR POSITIEVE GEZONDHEID

Bijlage 3 Begrippenlijst

- **Bouwadviescommissie** : De commissie keurt gevraagd en ongevraagd de toegankelijkheid van de (openbare) voor het publiek toegankelijke gebouwen en de openbare ruimte voor burgers met een handicap. Daarnaast keurt zij gebouwen op gebruiksvriendelijkheid en is de commissie betrokken bij het adviseren bij nieuwbouwprojecten.
- **Home-start** : een programma voor opvoed- en gezinsondersteuning bij lichte, alledaagse opvoedvragen. Ervaren en getrainde vrijwilligers bieden ouders praktische ondersteuning bij het opvoeden van kinderen.
- **LPK** : het landelijk professioneel kader biedt handvatten aan de JGZ-professional om flexibel invulling te geven aan het Basispakket jeugdgezondheidszorg.
- **Social Return On Investment** : het meten van de sociale maatschappelijke waarde voortvloeiend uit een investering. Een SROI verplichting voor een bedrijf is bijvoorbeeld het bieden van werkplekken voor mensen met een afstand op de arbeidsmarkt.
- **Triple P**: Triple P is een methode waarin ouders een positieve opvoedstijl aanleren
- **Uwv** : Uitvoeringsinstituut Werknemersverzekeringen, zorgt voor de uitvoering van werknemersverzekeringen (zoals de uitkeringen vallend onder de werkloosheidswet).
- **VVE** : vroeg- en voorschoolse educatie.
- **WHO-norm** : de norm die de Wereld gezondheidsorganisatie hanteert voor de vaccinatiegraad.
- **Wsw**: De Wet sociale werkvoorziening is de wet die regelt dat arbeidsgehandicapten die door lichamelijke, verstandelijke of psychische beperkingen uitsluitend in staat zijn onder aangepaste omstandigheden arbeid te verrichten, kunnen werken op een zo regulier mogelijke en op hun individuele mogelijkheden aangepaste arbeidsplek in de sociale werkvoorziening.